

L'exequàtur, la fi del litigi?

Dóna la impressió de que el Govern d'Aragó i alguns partits, s'estan adonant que les grans declaracions sobre la manca d'ètica i comportament egoista i inconsistent del veïns catalans, amb relació a la improrrogable devolució de les 113 obres d'art, provinents de les parròquies de la Franja, no porten enlloc. O el que és més greu, només serveixen per atiar els sentiments d'odi i de menyspreu entre les dues comunitats, condemnades a entendre's. Tanmateix, els mitjans de comunicació aragonesos, també començaven a moderar el ritme i la veu de les seues àcides crítiques i demandes, malgrat que no s'evidenciés massa. Ha estat recentment, amb motiu de la inauguració del nou museu de Lleida, quan s'ha produït un rebrot de crítiques i protestes, però adreçades amb més empenta cap als estaments eclesiàstics. (Era l'ocasió i el moment oportú d'inaugurar el museu amb les 12 peces del litigi?)

Els decrets o sentències del Tribunal de la Signatura Apostòlica i la Congregació dels Bisbes i el recurs últim al dit Tribunal, han estat favorables al bisbat de Barbastre-Monsó. I aquí s'esgota l'actuació per la via del dret canònic. Cosa ben insòlita d'aquesta sentència: el tribunal és en un —diguem-ne— país i la *res judicata*, en un altre.

El bisbat de Lleida i el patronat del museu mantenen que la propietat dels béns no va passar a les parròquies amb la segregació, que la propietat d'aquest bisbat està documentada molt raonadament i que les sentències han menyspreat totes aquestes circumstàncies; per tant, el lliurament dels béns al bisbat de Barbastre seria una donació. La pregunta que s'escau: i per què s'han produït en aquest sentit les sentències? El ventall d'interpretacions envers les pressions obreptícies no s'esgota amb el pas del temps. Tot amb tot, el nus gordià se'n cabdella encara entre els conceptes: «procedència», «propietat», «dipòsit» i «custòdia», de les 113 obres d'art.

Un conflicte que hauria hagut de resoldre's entre els dos bisbats s'ha esparpallat per tota la societat. I ara fa uns dies, el nunci del Vaticà ha instat al Govern d'Aragó a actuar davant del Govern de la Generalitat. On són els poders de l'executiu aragonès per fer-ho? Quina eclesiàstica rentada de mans! Quanta ingenuïtat —no voldríem pensar en impotència— del Govern d'Aragó en acceptar la pretensió del nunci!

En un informe jurídic, demanat per l'executiu aragonès, no s'hi recomana la via jurídica ordinària perquè podria allargar-se *sine die*, sinó que es mostren partidaris d'un altre procediment. Atès que hi ha una sentència ferma del Vaticà i plenament vàlida a Espanya que dóna la raó a la diòcesi de Barbastre-Monsó, es pot exigir la seva execució mitjançant la figura de

Obra de l'arxiu del Museu Diocesà de Lleida

l'exequàtur: una sentència judicial per la qual els tribunals d'un país donen validesa a una altra dictada pels tribunals d'un altre país. Però hi ha dubtes raonables de què aquesta demanda donés els fruits desitjats al bisbat de Barbastre o, com poderejant, al Govern d'Aragó.

Per a què siga procedent l'*exequàtur* es requereix, almenys, el compliment dels següents principis: 1) Existència de tractats entre els dos Estats. 2) Reciprocitat amb el país d'origen de la sentència. Si hi ha reciprocitat, l'Estat del qual emana la sentència li atorga el mateix valor a les emanades a l'Estat que ha de tramitar l'*exequàtur*. 3) Regularitat i compatibilitat internacional de les sentències. Que aquestes no continguin res contrari a la legislació del país on es tramita. Que no s'oposin a la jurisdicció del país. Que la sentència hagi estat comunicada conforme a dret. Que es trobi executada conforme a llei del país on es va atorgar.

A la vista de tots aquests requeriments, quin tribunal espanyol no investigaria al màxim la sentència del tribunal vaticà abans d'ordenar l'*exequàtur*? Quant de temps hi dedicaria? Quina en seria la conclusió? I si el jutge en declarés improcedent la demanda o s'inhibís? Arribaria al Tribunal Suprem? Quina, de les dues parts, sortiria guanyadora? I mentre tant, què?

Fins avui, l'*exequàtur* només s'ha aplicat a les nul·litats matrimonials del Tribunal de la Rota.

Sembla clar que qualsevol camí jurídic que s'engegui en aquest enteranyinat litigi no aporta llum clara vers el seu final. Cal, per tant, posar-hi els peus a terra, amb el cap fred i amb un gran llast de generositat, escoltar-se les parts, parlar i negociar encara més. Aquest conflicte només es podrà tancar al voltant d'una taula de negociacions.